

Kvalitetsanalys år 2020

Sammanfattande bedömning	2
Inledning	5
Insatser för ökad måluppfyllelse.....	6
Förskola och pedagogisk omsorg.....	9
Förskoleklassen	12
Grundskolan.....	13
Fritidshemmet	23
Gymnasieskolan.....	23
Grundsärskolan och gymnasiesärskolan	28
Barn- och elevstatistik i Nackas utbildningsverksamhet	29
Barn och elever folkbokförda i Nacka per skolform	29
Underlag till kvalitetsanalysen.....	30

Sammanfattande bedömning

Förskolan och pedagogisk omsorg – fortsatt mycket god kvalitet

Måluppfyllelsen för förskolans kommunala mål är mycket god, fem av sju indikatorer är uppfyllda. Enkätresultaten visar att vårdnadshavarna är fortsatt mycket nöjda med verksamheten i deras barns förskolor. Rektorerne framhåller också i kvalitetssamtalen att de har en god kvalitet och de starka sidorna är framför allt pedagogernas kompetens och engagemang.

Det ständigt pågående arbetet med lärmiljöerna, det språkutvecklande arbetssättet, digital kompetens och kommunikationen med vårdnadshavarna är områden som flertalet rektorer i samband med utbildningsenhetens kvalitetssamtal tar upp att verksamheterna arbetar med för att utveckla. Flera rektorer framhåller pedagogernas kompetens med det språkutvecklande arbetssättet som en styrka. Många rektorer menar att trots att förskolorna gör mycket för att kommunicera med vårdnadshavarna om hur förskolan arbetar mot målen i läroplanen, måste de bli ännu bättre på att nå fram. En stor andel vårdnadshavare har till exempel inte kunnat svara på föräldraenkätens fråga om förskolan utvecklar barnens digitala kompetens, eller arbetet med att utveckla barnens förståelse för matematik eller hur förskolan arbetar mot kränkande behandling. Om förskolorna har haft mindre goda resultat på föräldraenkäten anges ofta kommunikationsbrist, personal- och organisationsförändringar som förklaringar.

Förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet – hög måluppfyllelse och nöjda vårdnadshavare

Förskoleklassen

Av resultaten på den fonologiska screeningen i september respektive maj, kan konstateras att eleverna tydligt utvecklas under förskoleklassåret. Vid septembermätningen kan skillnaden i resultat mellan skolorna vara stora medan det vid majmätningen är betydligt mindre skillnader.

Föräldraenkäten visar på nöjda föräldrar. De upplever i hög utsträckning till exempel att deras barn är trygga och trivs i verksamheten. Mindre nöjda är föräldrarna vad gäller elevernas ansvar och inflytande på utbildningen i förskoleklassen.

Grundskolan

Elevernas måluppfyllelse är överlag hög i samtliga årskurser där nationella kunskapskrav finns, från årskurs 1 till 9. Efter avslutad grundskola är det 95 procent av eleverna som är gymnasiebehöriga och 92 procent som klarat kunskapskraven i alla ämnen. Nacka når också kvalitetstoppen i enlighet med kommunens mål för detta, både vad gäller att eleverna klarat alla grundskolans ämnen (sjunde högsta resultat i landet) och elevernas nöjdhet med skolan (tredje bästa nöjdhetsresultat i elevenkäten som genomförs av tio kommuner i länet).

Betygsresultaten står sig också väl givet elevsammansättningen.

I utbildningsenhetens kvalitetssamtal lyfter rektorer i sina analyser av måluppfyllelsen fram bland annat individanpassningar och tidiga insatser som framgångsfaktorer vid höga elevresultat. Pandemin bedöms inte ha påverkat kunskapsresultaten under vårterminen, annat än på individnivå. Systematiskt kvalitetsarbete, strukturer och rutiner beskrivs av flera rektorer som starka sidor på sina skolor, men även sådant som innefattar en god värdegrund såsom nära relationer mellan elever och personal. Det rektorerna i störst utsträckning tar upp som en stark sida på skolan är en kompetent och engagerad personal, vilket överensstämmer såväl med elevernas höga kunskapsresultat som den höga nöjdhet eleverna ofta uttrycker när det gäller lärarna i den årliga elevenkäten.

Eleverna känner sig i hög utsträckning trygga i sin skola. Utbildningsnämndens trygghetsmål för år 2020 att minst 95 procent av eleverna i Nacka ska känna sig trygga i sin skola är dock inte uppnått heller i år utan är kvar på samma nivå som föregående år. Trygghetsarbetet i Nackas grundskolor håller generellt hög nivå såväl i förebyggande som åtgärdande avseende, enligt en särskild studie som genomförts på uppdrag av utbildningsnämnden under hösten. Trygghetsarbetet är också prioriterat, vilket beskrivs i studien som en stark sida. Rektorerna beskriver, inom ramen för studien, i flera fall att förbättrad samverkan med socialtjänsten skulle underlätta för skolorna att lyckas med trygghetsarbetet.

Även om måluppfyllelsen generellt är hög och spridningen skolorna emellan är relativt liten förekommer också låga resultat i olika avseenden. I kvalitetssamtalen framhåller flera skolledningarna att arbete sker med att förbättra likvärdigheten inom skolan och det pågår ett kontinuerligt arbete med att utveckla stöd till eleverna. Att lyckas i detta arbete ses också som att det kan bidra till att eleverna blir nöjdare med sin skola. Andra exempel på pågående utvecklingsarbete som tas upp av flera rektorer avser elevinflytande och elevers motivation.

Fritidshemmet – nöjda elever är trygga och trivs

Elever och föräldrar är i hög grad nöjda med fritidshemmet, enligt svaren i de årligt genomförda enkäterna. Eleverna i årskurs 3 tycker att det är bra personal på fritids, de känner sig trygga och trivs. Föräldrarna anser att personalen är kompetent och att fritidshemmet är stimulerande och utvecklande för barnet. Däremot anser en hög andel att de inte får information från fritidshemmet om barnets utveckling.

Knappt var tredje lärare i Nackas fritidshem är behörig att undervisa i fritidshemmet. Närmare en fjärdedel av personalen i fritidshemmet har en pedagogisk högskoleexamen.

Gymnasieskolan – mycket goda resultat för avgångseleverna trots pandemin

Nackas gymnasieskolor håller i hög grad en mycket god kvalitet. Det framhålls av rektorerna själva och det bekräftas av de genomsnittliga betygsresultaten för avgångseleverna, vilka är de högsta sedan nuvarande läroplan, Gy11, infördes – och detta

trots att under halva vårterminen fick de flesta gymnasieelever sin utbildning på distans. Men resultaten skiljer sig åt gymnasieskolorna emellan. Faktorer som kan påverka resultaten och vara förklaringar till skillnaderna är att antagningspoäng och programutbud mellan skolorna skiljer sig åt

Men pandemins inverkan på elevernas utbildning har sett lite olika ut. Resultaten för avgångseleverna bedöms av rektorerna sammantaget som ganska liten, vilket också betygsresultaten bekräftar. En del avgångselever behövde en kortare förlängning av terminen, andra presterade bättre på distans. För somliga ”hemmasittare” fungerade distansarbetet bättre medan andra elever behövde mycket stöd. Däremot uppger flera rektorer att för elever i övriga årskurser har påverkan varit större; färre elever har valt högre kurser i moderna språk, det har varit fler icke godkända betyg i engelska och fler lektioner i matematik har krävts. Det arbetsplatsförlagda lärandet, APL, har också varit en utmaning för eleverna att få på grund av pandemin, till exempel på el- och energiprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet.

Nackas gymnasieskolor hade vid förra årets mätning en hög andel lärare med legitimation, 88 procent, vilket är högre än motsvarande andel för såväl Stockholms län som riket. I de kommunala gymnasieskolorna har en mycket hög andel av lärarna legitimation, 95 procent. Generellt framhåller rektorerna också pedagogernas höga kompetens som skolornas starka sida. Den sammantagna kvaliteten bedöms högt av rektorerna mot bakgrund av att skolorna har god undervisningskvalitet och goda betygsresultat, eleverna är trygga och pedagogerna är kompetenta. Resultaten på elevenkäten är dock inte lika goda. En stor andel av eleverna har inte kunnat instämma i enkätens påståenden utan har bedömt verksamheten ur ett mer neutralt perspektiv – varken bra eller dåligt. På frågan om eleverna anser att utvecklingsamtalet är meningsfullt svarar dock en stor andel att de inte kan instämma i det. Flera rektorer uttrycker också att de arbetar särskilt med att utveckla utvecklingsamtalet. Andra exempel på områden som rektorerna anger att skolan utvecklar är förbättrad närvaro och att öka elevernas motivation.

Grundskolan och gymnasieskolan – lokalkapaciteten utmanar

Rektorerna för Nackas särskolor självskattar kvaliteten på sina skolor som mycket hög. Liksom för övriga verksamheter framhålls pedagogernas kompetens som en stark sida. Grundskolan och framför allt gymnasieskolan är relativt små skolformer med hög personaltäthet, särskilt i skolor med träningskola som vänder sig till elever som har störst behov. Både grundskolan och gymnasieskolan hade en hög andel lärare med pedagogisk högskoleexamen vid senaste mätningen. Andra starka sidor som framhålls av rektorerna är den individanpassade undervisningen utifrån elevernas förmågor, resultatuppföljningen, samt deras fokus på kunskapsuppdraget. Resultatet på föräldraenkäten är också mycket goda.

Exempel på prioriterade utvecklingsområden som nämns i kvalitetssamtalen är att säkerställa personalens kompetens, till exempel om autism och läsinlärning riktad mot de äldre eleverna. Flera rektorer framhåller att den stora utmaningen är att bibehålla en god kvalitet med det ökade och ökande elevantalet i och med att lokalerna inte upplevs vara tillräckliga.

Inledning

Kvalitetsanalysen för år 2020 syftar till att ge en samlad bild av kvaliteten för barnen och eleverna i förskolor och skolor verksamma i Nacka. Till skillnad mot tidigare års kvalitetsanalys har resultaten som redogörs för här åstadkommit av verksamheterna i en situation där samhället har präglats av Corona-pandemin och de olika utmaningar som detta har inneburit. Eleverna i gymnasieskolan är de som i störst utsträckning har märkt av pandemin genom att periodvis behöva ha undervisning på distans. I vilken utsträckning de restriktioner med distans- och fjärrundervisning för gymnasieskolan och högstadiet som infördes i slutet av år 2020 kommer att påverka elevernas resultat har däremot inte kunnat fångas upp i denna kvalitetsanalys.

Underlaget för årets kvalitetsanalys är av två skäl mindre omfattande än tidigare. För det första har pandemin medfört att de nationella proven ställts in, liksom Nackas kollegiala observationer av förskolor och skolor samt utbildningsenhetens resultatdialoger med rektorer som skulle ha skett under våren. För det andra har den från nationella nivån nya praxisen att sekretessbelägga all skolinformation om fristående skolor försvårat den vanliga uppföljningen och utvärderingen av kvaliteten. Genom att huvudmännen i Nacka har gett sitt samtycke till utbildningsenhetens insamling av statistik kan ändå resultaten i hög grad redovisas.

Kvalitetsanalysens syfte och innehåll

Som nämnts ovan är syftet med kvalitetsanalysen att ge en samlad bild av kvaliteten för barnen och eleverna i Nackas kommunala och fristående förskolor och skolor år 2020. Analysen omfattar skolformerna förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Kvaliteten i respektive skolform bedöms dels i förhållande till de nationella uppdragen och målen, dels i förhållande till utbildningsnämndens mål. Utbildningsnämndens mål och fokusområden med tillhörande indikatorer utgår i stor utsträckning från de nationella uppdragen och målen. Måluppfyllelsen för dessa kommunala mål redovisas i början av varje skolformsavsnitt.

Kvalitetsanalysen baseras på utbildningsnämndens kontinuerliga uppföljning och utvärdering samt på andra områden som utbildningsnämnden ansvarar för, såsom tillsyn och insyn av förskolor, kundvalet och att verka för ett varierat och allsidigt utbud av platser inom förskola och skola. För varje skolform redovisas den information som tillsammans ger en bild av kvaliteten av förskolor och skolor i Nacka. Det är utifrån underlag om elevresultat och statistik om personalens utbildning samt underlag som bygger på

bedömningar utifrån olika perspektiv; elevers och föräldrars (enkäter) samt rektorers (kvalitetssamtal). Underlaget för kvalitetsanalysen är till övervägande del redovisat i tjänsteskrivelser under 2020, se under rubriken *Underlag till kvalitetsredovisningen*.

Utifrån den samlade bedömning av kvaliteten anges insatser för 2021, som syftar till att öka måluppfyllelsen. Genom uppföljning och utvärdering kan utbildningsnämnden, utifrån sitt uppdrag, stödja och stimulera fortsatt kvalitetsutveckling. De insatser som föreslås tar hänsyn till att det är huvudmannen för varje förskola och skola som ansvarar för verksamhetens kvalitet och för att rektor ges förutsättningar att klara sitt uppdrag.

Kvalitetsanalysen riktar sig till utbildningsnämnden, men också till andra ansvariga i kommunen och till förskolor och skolor belägna i Nacka samt deras huvudmän. Även kommuninvånarna i Nacka får en samlad bild av kvaliteten. Detaljerad information för respektive förskola och skola, får kommuninvånarna i webbverktyget *Jämföraren*. Kvalitetsanalysen har arbetats fram av utbildningsenheten, som är den tjänstemannaorganisation som arbetar med att genomföra utbildningsnämndens uppdrag.

Insatser för ökad måluppfyllelse

Utbildningsnämndens roll i det systematiska kvalitetsarbetet innebär både att redovisa kvaliteten i förskola och skola samt att driva på för kontinuerlig kvalitetsutveckling på en övergripande nivå. Ambitionen är ett övergripande, tillitsbaserat kvalitetssystem som fokuserar på hög måluppfyllelse för att alla barn och elever vid en förskola eller skola i Nacka kommun ska få hög kvalitet i sin utbildning. På det sättet kan samsyn skapas med höga förväntningar i hela styrkedjan, oavsett om förskolan eller skolan är kommunal eller fristående.

Elevernas tidiga kunskapsresultat

Tidig upptäckt av om elever behöver mer stöd och stimulans i kombination med tidiga insatser utifrån de identifierade behoven hos eleverna är centralt för såväl hög måluppfyllelse som likvärdighet. Till stöd för detta finns de från nationell nivå införda obligatoriska skriftliga omdömena i alla ämnen från och med första årskursen, obligatoriska kartläggningmaterial i svenska och matematik i förskoleklassen samt obligatoriska nationella bedömningsstöd i samma ämnen i årskurs 1. Det finns även ett nationellt kunskapskrav i läsförståelse i årskurs 1 samt en bestämmelse i skollagen om en garanti för tidiga stödinsatser i förskoleklassen och lågstadiet.

Tack vare informationen från rektorerna i samband med höstens kvalitetssamtal har utbildningsenheten för år 2020 för första gången en bild av elevernas måluppfyllelse i årskurs 1, det vill säga i vilken utsträckning eleverna uppnått det nationella kunskapskravet i läsförståelse vid skolorna med lågstadium i Nacka kommun. Utbildningsenheten avser att under år 2021 undersöka möjligheten till en reguljär, årlig, uppgiftsinsamling om elevernas måluppfyllelse i årskurs 1 från skolorna. En sådan insamling är i linje med syftet av att ha nationella kunskapskrav för eleverna så tidigt, nämligen att fokusera på vikten av att

eleverna redan från skolstart uppnår grundläggande nivå i läsförståelse. Det gör det också möjligt att kontinuerligt visa hur elevernas tidiga kunskapsinhämtning utvecklas över tid i Nacka, på olika skolor och hur den ser ut för flickor och pojkar med mera. Det är underlag som på olika sätt kan vara till nytta i skolledningarnas och huvudmännens arbete med att säkerställa god kvalitet och garantera tidiga stödinsatser och stimulans för alla elever.

Uppföljning av låga resultat

Även om de genomsnittliga resultatnivåerna är höga i Nacka så förekommer variationer i resultat, såväl inom som mellan enheter. Att följa upp och lysa på låga resultat kan långsiktigt bidra till att såväl måluppfyllelse som likvärdighet ökar ytterligare.

Utbildningsnämnden kan, inom ramen för sin övergripande uppföljning och utvärdering bidra med att uppmärksamma och följa upp elever med låga resultat i grundskolan eller som har stora stödbehov. Med detta som fokus avser därför utbildningsenheten att under år 2021 genomföra resultatdialoger med rektorer.

Utbildningsenheten avser också att fortsätta bjuda in rektor och huvudman för förskola och skola till samtal om måluppfyllelsen i fall då resultaten för en enhet är mycket låga i något avseende, exempelvis vad avser kunskaps- eller enkätresultat. Vid dessa samtal efterfrågar utbildningsenheten ledningens analys av resultaten och i vilken utsträckning insatser görs eller planeras med anledning av dessa. Utbildningsenhetens bedömning är också att drivkrafter finns för att utveckla kvaliteten och förbättra resultaten genom den öppna redovisningen av viktiga resultat i den del av Jämföraren på Nackas webb som utbildningsnämnden ansvarar för. Ett arbete pågår för att se över Jämföraren och vilka resultat som visas där.

Fler mått på kvalitet i förskola, grund- och gymnasieskola

Utbildningsenheten bedriver ett utvecklingsarbete med att ta fram nya mått på kvalitet i förskola och skola, vilket kommer att fortsätta under år 2021. För skolans del handlar det om att fortsätta visa elevers resultatutveckling men även att fånga skolans bidrag till elevernas utveckling (så kallade föräldlingsvärden) och få bilder av hur olika skolor lyckas med undervisningen. Utbildningsenheten har också uppfattat att intresset från skolledningarnas sida är stort för den typen av underlag till verksamheternas kvalitetsarbete.

För förskolans del handlar det om att utveckla mått på kvalitet för barnen i verksamheten, som kompletterar den bild som ges av enkäter till vårdnadshavare, observationer av externa pedagoger och verksamheternas självvärderingar.

Samverkan med aktörer viktiga för skolan

Andelen elever som uppger att de känner sig trygga i grundskolan når ännu inte upp till målet om minst 95 procent. Av den trygghetsstudie som genomfördes på uppdrag av utbildningsnämndens hösten 2020 framkommer förbättringsområden vad gäller trygghetsarbetet som är av sådant slag som rektor och ytterst skolans huvudman ansvarar

för. Det framkom dock också i studien att flertalet rektorer efterfrågar förbättrad samverkan med framförallt socialtjänsten. I den delen har utbildningsnämnden ett övergripande ansvar i egenskap av hemkommun för att främja samverkan med externa aktörer och kan i det avseendet bidra med insatser för att tryggheten i skolan ska öka. Utbildningsenhetens bedömning är att ökad samverkan också kan bidra till att förebygga och åtgärda problem med när elever har problematisk frånvaro från skolan.

Utbildningsenheten kommer i samarbete med andra aktörer att anordna möten i syfte att få tillstånd förbättrad samverkan som kan leda till kontakter för utbyte och ökad förståelse för varandras uppdrag.

Förbättrad uppföljning av särskolan

De observationer av förskolor och skolor som normalt sett genomförs varje år ger viktiga bilder av kvaliteten för barnen och eleverna i verksamheterna. Observationer av grundsärskolan och gymnasiesärskolan har dock inte kunnat genomföras så ofta som önskvärt på grund av bristande tillgång till observatörer med kompetens inom särskola.

För att förbättra uppföljningen av kvaliteten för eleverna i särskola och därigenom bidra till bättre underlag för verksamheternas utveckling av kvaliteten, avser utbildningsenheten att i samverkan med övriga kommuner inom Våga visa, se över och anpassa metoden för observationer utifrån grundsärskolans respektive gymnasiesärskolans läroplaner. I samband med att observationer återigen kan genomföras avser också utbildningsenheten att främja rekrytering av observatörer med kompetens för särskolan. Även enkätfrågorna riktade till vårdnadshavare med barn i grund- och gymnasiesärskolan kommer att ses över.

Förskola och pedagogisk omsorg

Måluppfyllelse – kommunens mål för förskolan

Av förskolans sju indikatorer som mäter kommunens mål för utbildningsnämnden är fem uppnådda¹. De flesta av förskolans indikatorer relaterar till den årliga enkätundersökningen och resultaten från undersökningen är fortsatt goda, till exempel är andel nöjda vårdnadshavare på en mycket hög nivå. Trots den höga nivån är målet för den indikator som mäter att Nacka ska vara i kvalitetstoppen vad gäller andel föräldrar som är nöjda med sin förskola, inte uppnått. Även om resultaten på enkätundersökningen för förskolan är mycket goda, så gäller det även för övriga kommuner som deltar. I år placerar sig Nacka på sjätte plats med 93 procent nöjda föräldrar, vilket är en försämring från förra årets fjärde plats, men skillnaderna kommunerna emellan är små. Andelen förskolor som har minst 20 procent förskollärare når inte heller upp till målnivån. I år är det tolv förskolor som inte når upp till målnivån, vilket är en mer än förra året. Den samlade bilden som framkommit under kvalitetssamtalen är att de flesta rektorer i stort sett är nöjda med att ha en förskollärare per avdelning. Vanligtvis betraktas minst en förskollärare per avdelning som en godtagbar nivå. Om den uppnås kan man klara det pedagogiska uppdraget, även om många rektorer samtidigt ser det som önskvärt med en högre andel förskollärarytbildade. Den genomsnittliga andelen förskollärare är 31 procent.

Nacka har kunnat erbjuda plats i förskola i varje kommunedel under året, men det framtida utbyggnadsbehovet av förskoleplatser är omfattande. Antal barn 1-5 år beräknas öka med cirka 3 100 till och med år 2040.

MAXIMALT VÄRDE FÖR SKATTEPENGARNA			
Nackas förskolor ska vara i kvalitetstoppen jämfört med andra kommuner		Utfall 2020	Mål 2020
	Bland de tre bästa kommunerna i enkätundersökningen när det gäller andel föräldrar som är nöjda med sin förskola	Plats 6	Plats 1-3

ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER I HELA NACKA			
Alla förskolor i Nacka håller hög kvalitet		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel förskolor som har minst 80 procent nöjda föräldrar	96 %	95 %
	Andel förskolor som har minst 20 procent förskollärare	88 %	95 %

¹ Utfall saknas för den indikator som baseras på resultat från observationer, eftersom antalet förskolor som kunnat observeras under året som präglats av pandemin är för få.

Alla förskolor är goda miljöer för utveckling och lärande		Utfall 2020	Mål 2020
●	Andel föräldrar som anser att barnet är tryggt i förskolan	95 %	95 %

STARK OCH BALANSERAD TILLVÄXT			
Föräldrar har stora valmöjligheter vid val av förskola		Utfall 2020	Mål 2020
●	Det finns möjlighet till plats i förskolan i varje kommunedel	Ja	Ja

BÄSTA UTVECKLING FÖR ALLA			
Alla barn stimuleras till nyfikenhet och lust att lära		Utfall 2020	Mål 2020
●	Andel föräldrar som upplever att verksamheten är stimulerande	95 %	95 %
●	Andel föräldrar som anser att deras barns tankar och intressen tas tillvara	86 %	85 %
-	Bedömning av målområdet utveckling och lärande i Våga Visa-observationerna de två senaste åren	-	3,3

Kvalitetssamtal med rektorer om förskolan

Utbildningsenheten genomförde under hösten kvalitetssamtal med samtliga rektorer för Nackas 99 förskolor. Det rektorerna oftast lyfter fram som starka sidor i sina verksamheter är pedagogernas kompetens och engagemang. Men även den starka värdegrunden och arbetet med värdegrundsfrågor, liksom pedagogernas goda förhållningssätt gentemot barnen lyfts fram. I övrigt framhålls förskolornas väl inarbetade arbetssätt, ett fungerande samarbete personalen emellan och rektorernas nära ledarskap som starka sidor.

De mest prioriterade områdena som rektorerna nämner är att fortsätta utveckla arbetet med förskolornas lärmiljöer – såväl inne som ute, personalens digitala kompetens, men också användningen av digitala hjälpmedel för att förbättra kommunikationen med vårdnadshavarna, till exempel genom att användning av appar. Några rektorer lyfter också fram ett språkutvecklande arbetssätt som ett prioriterat område att ständigt arbeta med, och generellt finns det en stark medvetenhet om barns språkutveckling. Flera rektorer inom Valfärd skola framhåller att de arbetar för ökad likvärdighet mellan förskolorna inom sitt rektorsområde. Både kommunala och fristående rektorer nämner också att de arbetar med likvärdighet mellan avdelningarna inom en förskola.

Ett av förskolans stora uppdrag är att arbeta med att stärka barnens språkutveckling och pedagogerna framhålls som sagt också som kompetenta i detta arbete av rektorerna. Det finns en stor kunskap hos pedagogerna om barns språkutveckling. De använder språket på ett medvetet, undervisande och inlyssnande sätt genom tal, tecken och kroppsspråk och använder bland annat olika appar som hjälpmedel. Nästan var femte rektor hänvisar till att de arbetar enligt "Bornholmsmodellen" och några rektorer nämner att de arbetar med Skolverkets "Läsluft" i syfte att utveckla barns språk.

Analys av enkätsvaren

Kvalitetssamtalen med rektorerna visar att rektorerna har analyserat enkätresultaten. Generellt sett är förskolans resultat mycket bra – en stor andel vårdnadshavare instämmer i hög utsträckning i enkätens påståenden. Ett par påståenden har en relativt hög andel vårdnadshavare dock inte kunnat svara på. En del rektorer uttrycker också att de också har svårt att nå fram till vårdnadshavarna med förskolans arbete mot läroplanens mål och att det är därför enkätresultaten på enhetsnivå ibland inte är högre. Rektorerna menar därför att de måste bli bättre på att kommunicera med vårdnadshavarna, även om de tycker att förskolan gör mycket för att informationen ska nå fram. Till exempel visar en hög andel vårdnadshavare att de inte kan instämma i påståendet om att de får information om sitt barns utveckling. I de fall andelen nöjda föräldrar har understigit 80 procent så anger rektorerna just bristande kommunikation, personal- eller organisationsförändringar som anledningar till ett lägre resultat.

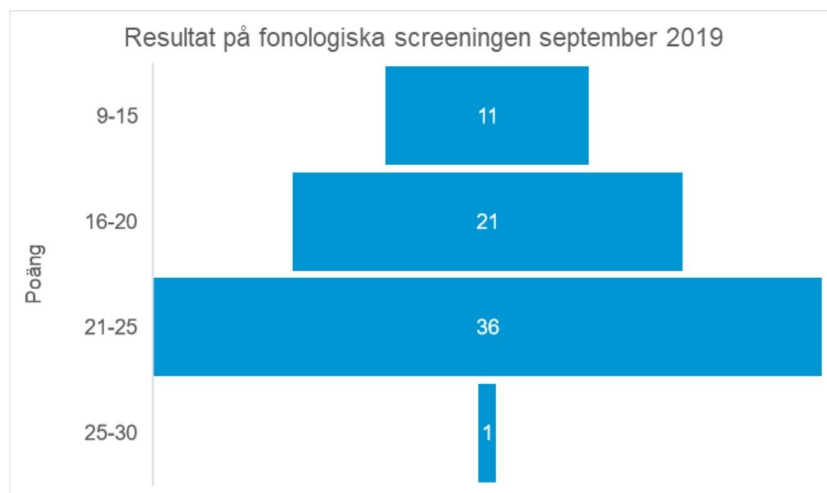
Förskolorna och barnens språkutveckling

Till och med läsåret 2019/2020 har en fonologisk screening av eleverna i förskoleklass genomförts i Nackas skolor vid två mättillfällen. En mätning har gjorts i september, när eleverna precis har börjat i förskoleklass och därmed nära inpå deras tid på förskolan. På så sätt kan resultatet på den fonologiska screeningen i september vara av intresse för förskolorna att diskutera sitt språkutvecklingsarbete utifrån. Utbildningsenheten har därför tagit fram ett sådant underlag till kvalitetssamtalen med förskolornas rektorer. Det finns samtidigt andra faktorer än förskolornas insatser som kan påverka resultatet. Det kan till exempel vara hur länge barnen har vistats i Sverige, vistelsetid på förskolan och föräldrarnas utbildningsbakgrund.

Nedanstående figur sammanfattar resultaten på kommunnivå och visar spridningen av resultatet utifrån vilken förskola eleverna har gått på.² Resultatet visar att de flesta förskolor återfinns i spannet 21–25 poäng av 30 möjliga. Genomsnittlig poäng för barn som gått i förskola var knappt 20 poäng jämfört med 18 poäng för de barn som gått i pedagogisk omsorg innan de började förskoleklass.

² Endast förskolor med minst sex barn som börjat förskoleklass aktuellt läsår ingår i redovisningen nedan.

Figur 1: Resultat på den fonologiska screeningen septembermätningen 2019, kopplat till vilken förskola barnen gått på. Antal förskolor per poängindelning.

Tillsyn och insyn av förskolor och pedagogisk omsorg

Under året har utbildningsenheten gjort regelbunden tillsyn respektive insyn hos 15 fristående förskolor och 9 kommunala förskolor samt tillsyn hos 30 anordnare av pedagogisk omsorg. Av de 24 förskolorna bedömdes fem ha brister varav fyra inom flera områden. En anordnare av pedagogisk omsorg fick ett föreläggande för brister i det systematiska säkerhetsarbetet. Sju tillsynsbesök gjordes hos nystartade förskolor och anordnare av pedagogisk omsorg och inga brister noterades. Ägar- och ledningsprövning har gjorts på flera förskolor.

Utbildningsenheten konstaterar att arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet för anordnare av pedagogisk omsorg har tydligt förbättrats jämfört med tidigare år.

Förskoleklassen

Utifrån svaren på föräldraenkäten kan det konstateras att föräldrarna uttrycker tydlig nöjdhet med att barnet går på den skola de vill, att barnet trivs, har kompetenta lärare och är trygg i skolan. Den del av enkäten som avviker med sämre resultat gäller barnens ansvar och inflytande i utbildningen.

Resultaten på den fonologiska screeningen, som gjordes i september 2019, varierar mellan skolorna. Men i maj, efter nästan ett år i förskoleklass, är resultaten däremot relativt höga och jämna mellan skolorna. Elevernas fonologiska utveckling under förskoleklassåret är tydlig.

Grundskolan

Måluppfyllelse – kommunens mål för grundskolan

Grundskolans tre indikatorer för Nacka kommuns övergripande mål om maximalt värde för skattepengar uppnås i samtliga fall år 2020. Det beror bland annat på att det är 92 procent av eleverna som klarar alla ämnen när de lämnar grundskolan i Nacka, en uppgång med tre procentenheter jämfört med förra året och högre än målet om minst nio av tio elever.

Nacka ligger också i kvalitetstoppen i en kommunjämförelse såväl vad gäller andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen när de lämnar grundskolan (plats sju av samtliga kommuner) som andel elever som är nöjda med sin skola (plats tre av de totalt tio kommuner som genomför elev-enkäten).

Det övergripande målet om bästa utveckling för alla uppnås i den del av fokusområdet som avser att alla elever ska utvecklas maximalt. Elevernas höga genomsnittliga meritvärde i årskurs 9 är 273 av maximalt 340 meritpoäng, vilket gör att målet för 2020 uppnås med god marginal. Även gymnasiebehörigheten är på samma höga nivå som förra året, 95 procent. I det fallet uppnås dock inte målet om minst 97 procent behöriga.

När det gäller övriga indikatorer för grundskolan uppnås inte kommunens mål för år 2020.³ Förändringarna i resultat jämfört med året innan är små. Inom fokusområdet att alla elever ska stimuleras till nyfikenhet och lust att lära, vars indikatorer är elevernas svar i den årliga elevenkäten, är andelen elever som instämmer i att undervisningen motiverar till att lära sig mer 62 procent, medan det är 65 procent som håller med om att de har inflytande på skolarbetet. Det är i bägge fallen en uppgång jämfört med år 2019, men fortfarande långt från målen. Av höstens kvalitetssamtal med rektorer framkommer att ett flertal grundskolor jobbar aktivt med att utveckla verksamheten för att öka elevernas motivation och inflytande.

Andelen elever som i den årliga enkäten instämmer i att de känner sig trygga på skolan är 88 procent, vilket är under målnivån 95 procent. Enligt den trygghetsstudie som genomförts på uppdrag av utbildningsnämnden hösten 2020 finns ett generellt sett väl fungerande trygghetsarbete inom grundskolan i Nacka och en stark sida som identifieras är att trygghetsarbetet är prioriterat. I studien framkommer bland annat att flera rektorer ser behov av förbättrad samverkan med socialtjänsten, vilket skulle ge skolan bättre förutsättningar i trygghetsarbetet.⁴

Andel elever som får plats på den skola som valts i första hand i skolvalet når inte heller i år upp till målet 90 procent, utan hamnar på 87 procent. Det beror på att det fortfarande finns

³ I två fall har inte indikatorernas utfall kunna mätas. I det ena fallet beror det på inställda observationer under pandemin och i det andra på grund av den förändrade sekretessen kring skolstatistik.

⁴ Strategirådet (2020), ”Studie om tryggheten för elever i grundskolor i Nacka”, Rapport till utbildningsnämnden.

några populära kommunala skolor som inte har haft tillräckligt med platser för att kunna ta emot alla som velat gå där. Det gäller antingen förskoleklassen eller årskurs 7. Två nya fristående grundskolor startar i Nacka till hösten 2021 och en kommunal skola utökar sin verksamhet till att omfatta även högstadiet. Vad det kommer att innebära för sökmönstret i 2021 års skolval och därmed för måluppfyllelsen framöver är svårt att bedöma.

På lång sikt visar befolkningsprognosen att antalet barn i åldersgruppen 6–15 år beräknas öka med cirka 5 600 till och med år 2040. För att möta det ökade behovet av skolplatser planeras nya skolor och om- och tillbyggnad av befintliga skolor.

MAXIMALT VÄRDE FÖR SKATTEPENGARNA			
Nackas skolor ska vara i kvalitetstoppen jämfört med andra kommuner		Utfall 2020	Mål 2020
	Bland de tio bästa kommunerna i landet när det gäller andel elever som når kunskapskraven i alla ämnen i åk 9	Plats 7	Plats 1-10
	Bland de tre bästa kommunerna i enkätundersökningen när det gäller andel elever som är nöjda med sin skola	3	Plats 1-3
Alla elever klarar skolan inom avsedd tid		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel elever som når kunskapskraven i alla ämnen i åk 9	92 %	90 %

ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER I HELA NACKA			
Alla skolor i Nacka håller hög kvalitet		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel skolor som har minst 80 procent nöjda elever	68 %	75 %
-	Andel skolor som har positiv salsavvikelse både vad gäller meritvärde och andel som nått kunskapskraven i alla ämnen ⁵	-	80 %
Alla skolor är goda miljöer för utveckling och lärande		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel elever som är trygga i skolan	88 %	95 %

STARK OCH BALANSERAD TILLVÄXT			
Föräldrar och elever har stora valmöjligheter vid val av skola		Utfall 2020	Mål 2020

⁵ Redovisas ej för år 2020 av Skolverket på grund av nya sekretessbestämmelser.

	Andel elever som fått plats på den skola de valt i första hand	87 %	90 %
---	--	------	------

BÄSTA UTVECKLING FÖR ALLA			
Alla elever utvecklas maximalt		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel elever i åk 9 som blir behöriga till gymnasieskolan	95 %	97 %
	Genomsnittlig betygsnivå (åk 9)	273	265
Alla elever stimuleras till nyfikenhet och lust att lära		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel elever som - tycker det är roligt att lära sig saker (åk 3) - anser att undervisningen motiverar till att vilja lära sig mer (åk 6 och 8)	62 %	70 %
	Andel elever som anser att de har inflytande på skolarbetet (arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll)	65 %	70 %
-	Bedömning av målområdet kunskaper i Våga Visa-observationer de två senaste åren	-	3,3

Elevernas måluppfyllelse i lågstadiet

Nedan redovisas elevernas måluppfyllelse vid utgången av vårterminen 2020, i förhållande till de nationella kunskapskraven i lågstadiet.

Läsförståelsen i årskurs 1

I slutet av första klass ska eleverna ha uppnått godtagbara kunskaper i läsförståelse. Vad det innebär framgår av det nationella kunskapskravet i kursplanen i svenska respektive svenska som andraspråk. Utbildningsenheten har i samband med höstens kvalitetssamtal med rektorer samlat in information om elevernas måluppfyllelse i årskurs 1. Figuren nedan visar resultaten för varje skola med minst tio elever i första årskursen vårterminen 2020.

Vid nio av de totalt 29 skolorna bedömdes samtliga elever ha uppnått läsförståelsekravet när de avslutade första årskursen. Vid ytterligare sju skolor varierar andelen eleven som uppnått godtagbar läsförståelse från 96 till 99 procent, det vill säga måluppfyllelsen är mycket hög även där. Vid fyra skolor understiger måluppfyllelsen 90 procent. Vid tre av dessa fyra skolor är antalet elever i årskursen litet. I dessa fall varierar resultaten från 71 till 85 procent elever som avslutat årskurs 1 med godtagbar läsförståelsenivå. Vid de resterande nio skolorna varierade andelen elever som klarat läsförståelsekravet mellan 90 och 95 procent.

Enligt kvalitetssamtalen med rektorer kan låg måluppfyllelse på skolan vad gäller läsförståelsen i årskurs 1 bland annat förklaras av en relativt stor andel elever med annat modersmål än svenska. Låg kunskap i svenska vid skolstarten gör att undervisningen

behöver anpassas mer utifrån dessa förutsättningar redan från förskoleklass för att ge eleverna förutsättningar att uppnå godtagbar läsförståelsenivå vid slutet av första årskursen.

*Figur 2: Andel elever som uppnått det nationella kunskapskravet i läsförståelse årskurs 1 per skola, år 2020.
Källa: Uppgifter från rektorerna under kvalitetssamtalen.*

Kunskapsresultat i svenska och matematik i årskurs 3

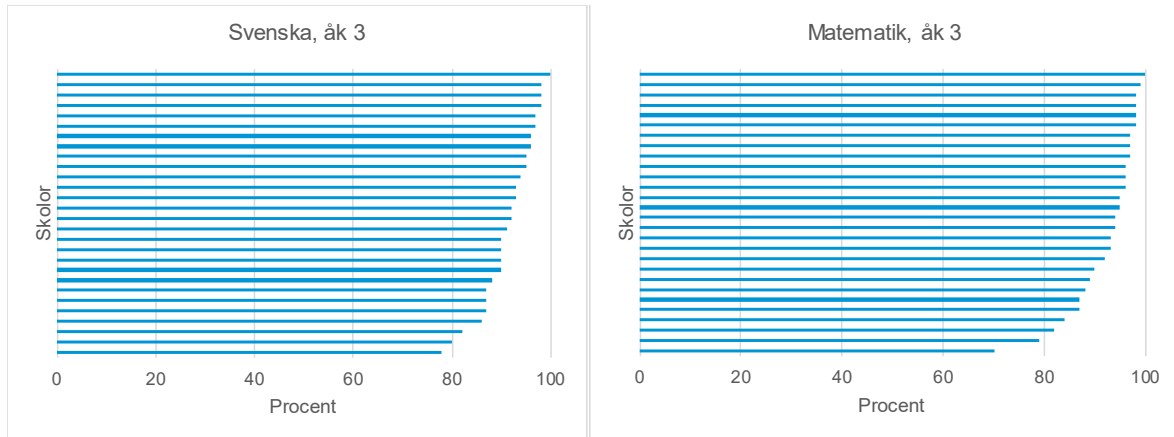
I slutet av tredje årskursen finns nationella kunskapskrav för eleverna, som anger vad som är godtagbar kunskapsnivå i olika ämnen. I svenska och matematik finns normalt sett nationella prov som ett bedömningsstöd för hur eleverna ligger till i förhållande till kunskapskraven. På grund av Corona-pandemin ställdes dock de flesta av vårens nationella prov in. För att få en bild av måluppfyllelsen har utbildningsenheten i samband med kvalitetssamtalen samlat in information från rektorerna om andelen elever på skolan som efter avslutad årskurs 3 bedömts ha uppnått de nationella kunskapskraven i svenska respektive matematik. Resultaten framgår i figurerna nedan.

Eleverna vid en av de 28 skolorna⁶ uppfyller kunskapskraven till 100 procent i svenska och vid nio skolor varierar måluppfyllelsen från 95 till 99 procent. Åtta av skolorna har lägre måluppfyllelse än 90 procent.

Även i matematik uppfyller eleverna vid en av skolorna kunskapskraven till 100 procent. Därutöver har 13 skolor mycket goda resultat, från 95 till 99 procents måluppfyllelse. Liksom i svenska är det åtta skolor som har lägre måluppfyllelse än 90 procent i matematik, varav sju av dessa är desamma som i svenska.

⁶ Uppgifter saknas för en skola, Akademiska skolan.

Figur 3: Andel elever som uppnått de nationella kunskapskraven i svenska respektive matematik årskurs 3 per skola, år 2020. Källa: Uppgifter från rektorerna under kvalitetsamtalen.

Figuren nedan visar elevernas genomsnittliga måluppfyllelse vid var och en av skolorna – i såväl läsförståelse i årskurs 1 som i svenska respektive matematik i årskurs 3.

Figur 4: Andel elever per skola som uppnått de nationella kunskapskraven i åk 1 och 3, år 2020. Sorterat utifrån skolor med högst andel elever som klarat kraven i läsförståelse åk 1. Observera att andelen börjar inte på noll.

För flertalet skolor är måluppfyllelsen i årskurserna 1 och 3 på en hög nivå för alla tre måtten, men för ett fåtal skolor skiljer sig resultaten mer åt. Här får man hålla i åtanke att elevantal och elevsammansättning i de olika årskurserna kan skilja sig åt. I de fall endast två prickar visas betyder det att resultaten i två fall är desamma. I skolorna med lägst måluppfyllelse är det cirka 7 av 10 elever som uppnår kunskapskraven.

Elevernas måluppfyllelse i mellanstadiet

Nedan redovisas elevernas måluppfyllelse vid utgången av vårterminen 2020, i förhållande till de nationella kunskapskraven i mellanstadiet.

Kunskapsresultat årskurs 6

Vårterminen 2020 uppnådde eleverna i årskurs 6 en genomsnittlig betygspoäng på 14,9. Det motsvarar ungefär en genomsnittlig betygsnivå C, på A-E-skalan av godkända betyg. Det är i stort oförändrad nivå jämfört med år 2019, då den genomsnittliga poängen var 15,0.

Figur 5: Elevernas genomsnittliga betygspoäng i årskurs 6. Betygspoäng som motsvarar godkänd nivå eller högre kan variera från 10,0 till 20,0. Källa: Skolornas inrapportering till utbildningsenheten.

Figuren ovan visar att av Nackas 26 skolor med årskurs 6 har hälften en genomsnittlig betygspoäng som är 15,0 eller högre, det vill säga motsvarande en genomsnittlig betygsnivå C eller högre. Bara två skolor har en genomsnittlig betygspoäng som är lägre än 12,5 vilket motsvarar betygsnivån D. Sammantaget är spridningen av skolornas resultat således ganska liten.

Elevernas måluppfyllelse i högstadiet

Nedan redovisas elevernas måluppfyllelse vid utgången av vårterminen 2020, i förhållande till de nationella kunskapskraven i högstadiet.

Kunskapsresultat årskurs 9

Andelen elever som är behöriga till gymnasieskolan är drygt 95 procent, vilket är samma genomsnittliga nivå som år 2019. Elevernas genomsnittliga meritvärde har ökat för år 2020 och uppgår till 273 meritpoäng, jämfört med 268 meritpoäng år 2019.

Nedanstående figur visar såväl genomsnittlig andel behöriga elever till gymnasieskolan som genomsnittlig meritvärdespoäng per skola. Av de totalt 15 skolorna med årskurs 9 har tre 100 procents måluppfyllelse avseende gymnasiebehörigheten och ytterligare sju av skolorna

hade en mycket hög måluppfyllelse – mellan 95–98 procent behöriga elever. Två av skolorna har lägre andel än 90 procent, varav en hade mycket låg andel behöriga elever.

Meritvärdet varierar mellan 231 och 294 poäng för skolorna. Drygt hälften, det vill säga åtta av skolorna, har ett meritvärde som är högre än genomsnittet 273. Mellan skolan som har det lägsta meritvärdet och skolan som har det näst lägsta meritvärdet, skiljer det sig stort. Även i årskurs 9 är alltså skolornas resultatnivåer relativt jämna och höga.

Figur 6: Genomsnittligt meritvärde samt andel elever med gymnasiebehörighet i årskurs 9 per skola, vt 2020. Källa: Skolornas rapportering till Gymnasieantagningen i Stockholms län.

En något högre andel pojkar än flickor har klarat att uppnå gymnasiebehörighet våren 2020, medan flickorna har uppnått ett högre genomsnittligt meritvärde än pojkarna.

Sveriges kommuner och regioner har beräknat på kommunnivå om elevernas resultat i årskurs 9 är högre eller lägre än förväntat, när hänsyn tas till elevsammansättningen på skolorna⁷. Eleverna i Nackaskolorna presterar då högre än förväntat såväl vad gäller genomsnittligt meritvärde som gymnasiebehörighet och andel som klarat alla ämnen i årskurs 9⁸.

Kvalitetssamtal med rektorer om grundskolan

Systematiskt kvalitetsarbete, strukturer och rutiner beskrivs av flera rektorer som starka sidor på sina skolor, men även sådant som innefattar en god värdegrund såsom nära relationer mellan elever och personal lyfts fram. Det rektorerna i störst utsträckning tar upp

⁷ Det som beaktas är elevernas kön, föräldrarnas utbildningsbakgrund, andel nyanlända elever, andel elever med okänd bakgrund och andel med ekonomiskt bistånd.

⁸ SKR, Öppna jämförelser 2020

som en stark sida på skolan är en kompetent och engagerad personal. Flertalet rektorer tycker inte att den offentliga statistiken om lärarnas utbildning, som grundar sig på skolornas inlämnade uppgifter, stämmer överens med hur det faktiskt ser ut på den egna skolan utan att tillgången till legitimerade lärare är högre.

Rektorernas analys av elevernas måluppfyllelse

Rektorerna bedömer i hög utsträckning att elevernas måluppfyllelse vårterminen 2020 är mycket god och i enlighet med förväntningarna. Enstaka rektorer lyfter fram att skolan borde ha presterat bättre, givet elevernas förutsättningar.

Åtgärder som genomförts på skolor och som flera rektorer tar upp kan ha haft betydelse för att påverka elevernas resultat i positiv riktning är hög lärarkompetens, exempelvis i form av sambedömning, kollegialt lärande eller tvålärarsystem. Det kan även handla om anpassningar av undervisningen på olika sätt, såväl på grupp- som individnivå. Några exempel som olika skolledningarna tar upp gällande detta är tidiga insatser, särskilt stöd och specialpedagogiska insatser. Andra faktorer som flera rektorer tar upp ligger bakom goda elevresultat handlar om systematiskt kvalitetsarbete, såsom en väl fungerande elevhälsa, kartläggning och screening av elever samt ämneskonferenser för att tidigt fånga upp elever som befaras inte nå kunskapskraven.

På skolenheter där andelen elever som uppnått grundläggande kunskapskrav understiger 90 procent i lågstadiet lyfter rektorerna framförallt fram utmaningar på individnivå som förklaring till resultaten, såsom enstaka elever med annat modersmål än svenska, elever med hög frånvaro under pandemin eller i behov av särskilt stöd som trots insatser inte nått upp till kursplanernas kravnivå.

Corona-pandemins påverkan på måluppfyllelsen

Utbildningsenheten har i samband med höstens kvalitetssamtal frågat skolledningarna om deras bedömning av om pandemin har påverkat elevernas måluppfyllelse vårterminen 2020. Ingen av skolledningarna bedömer att pandemin haft stor påverkan. Hälften bedömer att pandemin inte alls påverkat och hälften att den till viss del påverkat och då främst på individnivå.

Av de som angett att pandemin påverkat till viss del handlar det om negativa effekter, för enstaka elever i behov av särskilt stöd och med högre frånvaro från skolan på grund av att föräldrars oro hållit dem hemma. Det kan även avse negativa effekter till följd av de indragna nationella proven, som är viktiga bedömningsstöd. Fler vikarier och svårigheter att genomföra de praktisk-estetiska ämnena i samma utsträckning som vanligt är andra exempel på sådant som pandemin bedöms till viss del ha påverkat i negativ riktning. Några skolledningarna som uppgett att pandemin till viss del påverkat måluppfyllelsen under våren har dock också nämnt positiva effekter genom att skolan utvecklat de digitala verktygen och att lärarnas engagemang har varit viktigt.

Elevernas resultatutveckling i mellanstadiet

Skolans uppgift är inte enbart att alla elever ska uppnå en viss grundläggande kunskapsnivå i varje ämne, utan alla elever ska också ges förutsättningar att utvecklas så långt möjligt. Därför har ett av underlagen i utbildningsenhetens kvalitetssamtal med rektorer varit elevernas resultatutveckling mellan årskurserna 3 och 6, som har kunnat studeras tack vare de nationella proven i dessa årskurser. På grund av de inställda nationella proven våren 2020 har det inte varit möjligt att studera resultatutvecklingen för eleverna som avslutade årskurs 6 år 2020. Istället visas i figurerna nedan probvbetygen i svenska respektive matematik för eleverna som gick ut årskurs 6 vårterminerna 2018 och 2019. Elevernas resultat i årskurs 6 är i figurerna nedan relaterade till hur samma elever presterade vid de nationella proven i årskurs 3.⁹

Av de elever som uppnådde mycket goda resultat i alla nationella delprov i svenska i årskurs 3 (översta liggande stapeln) var det drygt 80 procent som uppnådde probvbetygsnivån C eller högre i årskurs 6 i svenska, men bara knappt 10 procent som uppnådde allra högsta probvbetyg (A). Det kan jämföras med att 40 procent av de elever som hade mycket goda resultat i matematik i årskurs 3 fick A i probvbetyg i matematik i årskurs 6. Ingen elev som uppnått mycket goda resultat i årskurs 3 fick icke-godkänt (F) i de nationella proven i årskurs 6.

Figur 7: Elevers probvbetyg i svenska i årskurs 6 (vt 2018 och 2019) redovisat utifrån provresultaten i årskurs 3 (vt 2015 och 2016). Endast elever som gått i en skola i Nacka under både årskurs 3 och 6 ingår.

⁹ Enbart elever som gick i en skola i Nacka kommun i såväl årskurs 3 som 6 ingår.

Figur 8: Elevers provbetyg i matematik i årskurs 6 (vt 2018 och 2019) redovisat utifrån provresultaten i årskurs 3 (vt 2015 och 2016). Endast elever som gått i en skola i Nacka under både årskurs 3 och 6 ingår.

Inom gruppen elever som klarade alla delprov i årskurs 3, men inte uppnådde mycket goda resultat på samtliga delprov (liggande stapeln näst högst upp i figurerna), var det 95 procent som sedan också klarade det nationella provet i svenska och cirka 97 procent som klarade matematikprovet i årskurs 6. Medan det var ovanligt att elever i denna grupp uppnådde allra högsta provbetyg (A) i svenska var det 12 procent som gjorde det i matematik.

Av de elever som i årskurs 3 inte klarat alla delprov var det ca 12 procent som inte klarade godkänd-nivån eller som inte deltog i alla delprov i svenska i årskurs 6, medan det handlade om drygt 20 procent av eleverna i matematik. Inom denna grupp var det vanligast att uppnå provbetyget E i årskurs 6 E, det vill säga den grundläggande kunskapsnivån.

Antalet elever som i årskurs 3 inte deltagit i alla delprov och därför inte erhållit provbetyg (liggande stapeln längst ned i figurerna) är få. Inom denna grupp var det nästan 7 av 10 som sedan ändå uppnådde minst provbetyget E i årskurs 6 i svenska. I matematik var det dock bara drygt hälften av eleverna.

Sammantaget ges bilden av att det i matematik är svårare än i svenska att uppnå goda provbetyg i årskurs 6, om man inte klarat eller deltagit i alla nationella delprov i årskurs 3. Samtidigt har det varit lättare för elever som presterat mycket väl redan i årskurs 3 att sedan också uppnå de högsta provbetygen i årskurs 6 i matematik, jämfört med i svenska.

Flera skolledningar kommenterade i kvalitetssamtalen elevernas resultatutveckling på den egna skolan med att fokus på skolan i hög grad är på stöd till elever med svårigheter och att mer behöver göras för att utmana elever som redan i årskurs 3 har mycket goda resultat.

Fritidshemmet

Elever och föräldrar är i hög grad nöjda med fritidshemmet, enligt svaren i de årligt genomförda enkäterna. Eleverna i årskurs 3 tycker att det är bra personal på fritids, de känner sig trygga och trivs. De tycker också i hög utsträckning att de får vara med och bestämma. Föräldrarna anser att personalen är kompetent och att fritidshemmet är stimulerande och utvecklande för barnet – generellt och vad gäller den sociala utvecklingen. Däremot anser en hög andel att de inte får information från fritidshemmet om barnets utveckling.

Knappt var tredje lärare i Nackas fritidshem är behörig att undervisa i fritidshemmet. Det innebär att andelen behöriga lärare att undervisa är ungefär densamma som i förskolan. En orsak till det är att det finns få personer med rätt utbildning. Närmare en fjärdedel av personalen i fritidshemmet har en pedagogisk högskoleexamen.

Gymnasieskolan

Måluppfyllelse – kommunens mål

Gymnasieskolornas genomsnittliga betygsresultat är mycket goda och målnivåerna för indikatorerna som mäter betygspoäng, andel elever som tar gymnasieexamen inom tre år och andel avgångselever som får gymnasieexamen¹⁰ är uppfyllda. Samtliga betygsindikatorer är de högsta som uppmätts sedan den nuvarande läroplanen Gy11 infördes. Fokusområdet som mäter att alla elever ska utvecklas maximalt är uppfyllt. Nacka är dock inte riktigt i kvalitetstoppen när det gäller att vara bland de tio bästa kommunerna vad gäller genomsnittlig betygspoäng för lägeskommunen. Skillnaden är dock mycket liten jämfört med kommunerna som är på de närmaste platserna. Av de tio kommunerna med högst betygspoäng är sju mycket små med ett invånarantal lägre än 20 000.

Målnivån för den indikator som mäter att Nackas resultat på enkätundersökningen ska vara över genomsnittet i länet har nåtts. I övrigt är inte målen nådda för indikatorer som utgår från enkätundersökningen och längst ifrån målnivån är indikatorn som mäter elevernas upplevda motivation. Positivt är att nio av tio elever upplever att de är trygga i skolan, även om målet inte är nått.

¹⁰ Nacka Enskilda gymnasiums huvudman har inte gett sitt samtycke till att SCB kan lämna ut statistik, skolan ingår dock i Nackas totala resultat för de olika måtten. Andel skolor som har minst 90 procent avgångselever med gymnasieexamen är därför beräknade på nio skolor istället för tio skolor.

MAXIMALT VÄRDE FÖR SKATTEPENGARNA			
Nackas skolor ska vara i kvalitetstoppen jämfört med andra kommuner		Utfall 2020	Mål 2020
	Bland de tio bästa kommunerna i landet när det gäller betygspoäng	12	Plats 1-10
	Över länets genomsnitt i enkätundersökningen när det gäller andel elever som kan rekommendera sin skola	Ja	Ja
Alla elever som klarar skolan inom avsedd tid		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel elever som tar gymnasieexamen inom tre år	85 %	80 %

ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER I HELA NACKA			
Alla skolor i Nacka håller hög kvalitet		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel skolor som har minst 80 procent elever som kan rekommendera sin skola	43 %	50 %
	Andel skolor som har minst 90 procent avgångselever med gymnasieexamen	90 %	90 %
Alla skolor är goda miljöer för utveckling och lärande		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel elever som är trygga i skolan	90 %	95 %

BÄSTA UTVECKLING FÖR ALLA			
Alla elever utvecklas maximalt		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel avgångselever som får gymnasieexamen	97 %	95 %
	Genomsnittlig betygsnivå	15,5	15,3
Alla elever stimuleras till nyfikenhet och lust att lära		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel elever som anser att undervisningen motiverar till att lära sig mer	43 %	60 %
	Andel elever som anser att de kan påverka arbetsättet under lektionerna	34 %	40 %
-	Bedömning av målområdet kunskaper i Våga Visa-observationer de två senaste åren	-	3,3

Gymnasieplatser

I årets gymnasieantagning sökte 1 537 Nackaelever en gymnasieutbildning och 71 procent av dem antogs på sitt förstahandsval. Flest Nackaelever antogs till Nacka gymnasium följt av YBC. Antalet Nackaelever som är i behov av en gymnasieplats beräknas fördubblas de närmaste tjugo åren. Antal gymnasieplatser har ökat i kommunen de senaste åren och ökningen fortsätter de kommande åren. Det finns dock ett underskott på platser sett till hela gymnasiregionen.

Elevernas måluppfyllelse

Trots att de flesta elever fick distansundervisning under en del av vårterminen är gymnasieskolornas genomsnittliga resultat som tidigare nämnts mycket goda. (Se vidare rektorernas kommentarer om pandemins påverkan.) Samtliga genomsnittliga resultat är de högsta sedan läroplanen Gy11 infördes. Den genomsnittliga betygspoängen är 15,5, andel elever som tar gymnasieexamen inom tre år är 85 procent, och andel avgångselever som får gymnasieexamen är 97 procent.

Men resultaten skiljer sig åt gymnasieskolorna emellan. Faktorer som kan påverka resultaten och vara förklaringar till skillnaderna är att antagningspoäng och programutbud mellan skolorna skiljer sig åt samt att en gymnasieskola inriktar sig enbart mot elever i stort behov av särskilt stöd. De kommunala gymnasieskolorna har i genomsnitt högre resultat än de fristående.

Nedanstående diagram visar variationen i resultat för de nio gymnasieskolor som SCB redovisat resultat för.¹¹ Diagrammet är sorterat från högst till lägst andel elever med gymnasieexamen inom tre år. Tre av gymnasieskolorna har en andel som är över 90 procent och två av gymnasieskolorna har en andel som är lägre än 70 procent. Det skiljer närmare 5 betygspoäng mellan skolan som har den högsta poängen och den som har den lägsta.

¹¹ Om skolan har färre än tio elever som har fått gymnasieexamen inom tre år redovisas inte resultatet, se nr nio i figur 9. En av skolorna är en resursskola för elever i stort behov av särskilt stöd.

Figur 9: Betygsstatistik per gymnasieskola, vt 2020, källa SCB (Nacka Enskilda gymnasium ingår inte här på grund av att samtycke om publicering av statistik inte lämnats av huvudmannen.)

Kvalitetssamtal med rektorer om gymnasieskolan

Utbildningsenheten har under hösten haft kvalitetssamtal med rektorerna för de tio gymnasieskolor som har bedrivit verksamhet i Nacka under läsåret 2019/20.

Flertalet rektorer bedömer kvaliteten på sin skola högt utifrån att skolorna har god undervisningskvalitet och goda betygsresultat, eleverna är trygga och pedagogerna kompetenta. Rektorerna framhåller också pedagogernas höga kompetens som skolornas starka sida. Hälften av gymnasieskolorna hade vid förra årets personalstatistikmätning 90 procent eller högre andel legitimerade lärare. Rektorerna anser också föga förvånande att det finns en stark koppling mellan tillgången till utbildade lärare och resultaten. Det kan dock finnas svårigheter att rekrytera utbildade lärare till yrkesprogrammen och till deltidstjänster. Övrigt personalrelaterat som framhålls som starka sidor är ett väl fungerande kollegialt lärande, att det finns en samsyn pedagoger emellan och en utvecklingsvilja. Därutöver beskrivs värdegrundsarbetet, en väl fungerande elevhälsa, hög trivsel och hög måluppfyllelse som starka sidor.

När det gäller områden som kan utvecklas är det mer enstaka exempel som nämns än ett område som är gemensamt för flertalet. Det kan handla om att förbättra närvaron, elevernas motivation och elevernas upplevda studiero.

Elevernas måluppfyllelse

Under våren fick gymnasieleverna sin utbildning och undervisning på distans och elevernas studiemotivation och betygsresultat påverkades på lite olika sätt enligt rektorerna. En del avgångselever behövde en kortare förlängning av terminen, andra presterade bättre på distans. För somliga ”hemmasittare” fungerade distansarbetet bättre medan andra elever

behövde mycket stöd. Flera rektorer uppger att för elever i övriga årskurser har påverkan varit större; färre elever har valt högre kurser i moderna språk, fler icke godkända betyg i engelska har satts och fler lektioner i matematik har krävts.

Nedstängningen av gymnasieskolorna kom relativt sent in på vårterminen och då hade flertalet elever redan gjort sin APL (arbetsplatsförlagt lärande). En rektor nämner dock att hela vårdsektorn valde att inte ta emot elever och därmed blev det svårt att få ut eleverna på APL. En annan rektor säger att det var svårt med APL för eleverna på el- och energiprogrammet, men eleverna kunde göra sina yrkesmoment på skolan. Lärarnas kreativitet att hitta lösningar under dessa mindre gynnsamma omständigheter framhålls av rektorerna, liksom att den digitala kompetensen har utvecklats.

Enkätresultat – läroplansområdet Kunskaper

Tio av Storsthlmns enkätfrågor till gymnasieeleverna relaterar till läroplansområdet *Kunskaper* och lärandeprocessen. Gymnasieskolan har en femgradig skala i sin enkät och för sex av enkätfrågorna för området svarar cirka en tredjedel neutralt, vare sig bra eller dåligt. Den enda enkätfråga som eleverna tydligt har uttryckt att de inte kan instämma i gäller utvecklingssamtalet. Drygt var tredje elev upplever inte utvecklingssamtalet som meningsfullt. Utifrån de analyser som skolorna har gjort av enkätsvaren uppger rektorerna att de har olika former av samtal med eleverna, de arbetar med motivationshöjande samtal och utformningen av utvecklingssamtalet. En rektor uppger att försteläraren har ett uppdrag att utveckla utvecklingssamtalet. En rektor menar att mentorerna har en omöjlig uppgift med utvecklingssamtalet, det finns inte möjlighet att möta elevernas behov av detaljer under samtalet. En annan rektor uppger att de har inkluderat vissa enkätfrågor i arbetsplanen.

Grundsärskolan och gymnasiesärskolan

Kvalitetssamtal med rektorer om särskolan

Gemensamt för rektorerna är att de framhåller sin personal och dess kompetens som en stark sida. Andelen legitimerade lärare är hög, men det är svårt att anställa lärare med inriktning mot utvecklingsstörning då tillgången är låg. En grundsärskola har dock samtliga lärare med den inriktningen. Andra starka sidor som framhålls är den individanpassade undervisningen utifrån elevernas förmågor – en del elever läser ämnen och andra ämnesområden, resultatuppföljningen – att följa elevernas progression samt vikten av kunskapsuppdraget.

De områden som rektorerna prioriterar att utveckla är att säkerställa personalens kompetens, till exempel om autism och läsinlärning riktad mot de äldre eleverna. Ett par rektorer tycker att det är en utmaning att hålla ihop grupperna då eleverna har olika förutsättningar och problematik. Flera rektorer tycker att lokalerna inte är tillräckliga i och med att antalet elever i verksamheten har blivit många i förhållande till lokalernas storlek. En skola har svårighet att få till de praktiskt-estetiska ämnen på grund av lokalerna. Det ses därför som en utmaning att fortsättningsvis kunna erbjuda en verksamhet av god kvalitet.

Resultaten på föräldraenkäten är överlag mycket goda. Rektorerna framhåller dock att frågorna inte alltid är helt anpassade till särskolans verksamhet.

Barn- och elevstatistik i Nackas utbildningsverksamhet

Nedanstående tabeller visar hur många barn och elever som fanns i Nackas olika verksamheter i oktober 2020. I statistiken ingår elever från andra kommuner, med undantag för förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem, där enbart Nackaelever ingår.

SKOLFORM	KOMMUNALA FÖRSKOLOR		FRISTÅENDE FÖRSKOLOR och PEDAGOGISK OMSORG		TOTALT	
	Antal barn	Antal förskolor	Antal barn	Antal förskolor o pedagog. omsorg	Antal barn	Antal förskolor o pedagog. omsorg
Förskola	2 773	37	2 930	62	5 703	99
Pedagogisk omsorg	0	0	229	31	229	31

SKOLFORM	KOMMUNALA SKOLOR		FRISTÅENDE SKOLOR		TOTALT	
	Antal elever	Antal skolor	Antal elever	Antal skolor	Antal elever	Antal skolor
Förskoleklass	1 097	20	385	13	1 482	33
Grundskola	9 638	21	4 416	15	14 054	36
Grundsärskola	104	4	0	0	104	4
Grundsärsk, integr elever	6	5	1	1	7	6
Fritidshem	4 284	21	1 220	13	5 504	34
Gymnasieskola	2 813	2	2 644	9	5 457	11
Gymnasiesärskola	33	3	0	0	33	3

Barn och elever folkbokförda i Nacka per skolform

Nedanstående tabell visar antal barn respektive elever folkbokförda i Nacka kommun per skolform i oktober 2020.

SKOLFORM	NACKAS KOMMUNALA FÖRSKOLOR/SKOLOR		FRISTÅENDE FÖRSKOLOR/SKOLOR		ANDRA KOMMUNERS FÖRSKOLOR/SKOLOR		TOTALT	
	Antal barn/elever	Andel (%) barn/elever	Antal barn/elever	Andel (%) barn/elever	Antal barn/elever	Andel (%) barn/elever	Antal barn/elever	Andel (%) barn/elever
Förskola	2 757	48	2 899	51	68	1	5 724	100
Pedagogisk omsorg	0	0	181	99	2	1	183	100
Förskoleklass	1 088	74	371	25	7	0	1 466	100
Grundskola	9 418	69	3 982	29	205	2	13 605	100
Grundsärskola	103	86	9	8	8	7	120	100
Gymnasieskola	1 519	35	1 859	43	917	21	4 295	100
Gymnasiesärskola	23	39	13	22	23	39	59	100
TOTALT	14 908	59	9 314	37	1 230	5	25 452	100

Underlag till kvalitetsanalysen

Källor

- Elevers uppnående av kunskapskraven avseende läsförståelse årskurs 1, svenska och matematik årskurs 3 (rektorernas uppgifter till kvalitetssamtalen)
- Elevers resultat avseende betyg i årskurs 6 (utbildningsenhetens insamling)
- Elevers resultat avseende betyg i årskurs 9 (utbildningsenhetens insamling samt SCB)
- Elevers resultat i gymnasieskolan (SCB samt utbildningsenhetens insamling)
- Enkätresultat avseende föräldrar med barn i förskolan och förskoleklass (Våga visa)
- Enkätresultat avseende elever i årskurs 3, 6 och 8 (Våga visa)
- Enkätresultat avseende elever i gymnasieskolans årskurs 2 (Storsthlm)
- Fonologisk screening elever i förskoleklass (utbildningsenhetens insamling)
- Kvalitetssamtal med rektorer för förskolor och skolor (utbildningsenheten)
- Personalstatistik förskolan (utbildningsenhetens insamling 2020)
- Personalstatistik skolverksamheter (Skolverket avseende år 2019)
- Särskild studie om tryggheten för elever i grundskolor i Nacka (Strategirådet)
- Tillsyn avseende enskilda förskolor och anordnare av pedagogiska omsorg samt insyn i kommunala förskolor (utbildningsenheten)
- Öppna Jämförelser (Sveriges kommuner och regioner)

Tjänsteskrivelser

Följ länken [Utbildningsnämndens handlingar](#) för att ta del av tjänsteskrivelser med bilagor. Några tjänsteskrivelser kommer att nämndbehandlas i februari och mars.

- Elev- och föräldraenkäter (maj 2020)
- Elevresultat (september 2020, mars 2021)
- Kartläggning av trygghetsarbetet i Nackas grundskolor (december 2020)
- Personalstatistik i skolan (maj 2020)
- Personal och barn i förskolan (februari 2021)
- Tillsyn och insyn i förskola och pedagogisk omsorg (februari 2021)

Reflektion och dialog med rektorer

Utbildningsenheten träffade under hösten rektorerna för Nackas förskolor, grundskolor, gymnasieskolor, grundsärskolor och gymnasiesärskolor för att samtala om kvaliteten i deras verksamheter.